ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
16.12.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Фокус

√ АИКБ с данни за сивата икономика: Работниците отчитат засилване на сивите практики при допълнителна работа без договори

Композитният индекс "Икономика на светло“, който Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) изчислява за 13-та поредна година, регистрира стойност от 78,00 пункта за 2023 г. Това представлява лек спад в сравнение с историческия максимум от 78,58 пункта, отчетен през 2022 г. Въпреки това индексът остава значително по-висок спрямо началото на измерването му през 2010 г., когато стойността му беше едва 63,35 пункта.

Сред основните причини довели до отстъплението от миналогодишните стойности са влошаването на икономическата среда, включително размера на инфлацията от 8,6%, продължаващата намеса на държавата на трудовия пазар, чрез административни мерки (несвързано с икономическата реалност определяне на размера на минималната работна заплата и минималните осигурителни доходи), намаляването на чуждестранните инвестиции с 800 млн. евро, намаляването на броя на заетите с над 200 хил. души. Сред другите негативни фактори, които влияят негативно върху Композитния индекс са политическата несигурност в страната и липсата на постоянно и ефективно работещ парламент, както и международната нестабилност и продължаващите военни конфликти

"Спадът на индекса през 2023 г. е предупреждение, че усилията за ограничаване на сивата икономика не трябва да отслабват. Изсветляването на икономиката е ключово за икономическата стабилност и устойчивото развитие на България,“ коментира Васил Велев, председател на УС на АИКБ.

Под-индексът "Заетост на светло“, който обхваща трудовите отношения, бележи ръст и достига равнище от 82,24 пункта, спрямо 81,69 през 2022 г. Това се дължи основно на увеличението на броя на осигурените заети лица. Въпреки това, социологическият компонент на Под-индекса показва, че работниците и служителите отчитат засилване на сивите практики при допълнителна работа без договори.

За АИКБ данните от проведените проучвания идентифицират основни проблемни области, които изискват внимание. Това са ограничаване на "заплатите в плик“ и недекларираната заетост, повишаване на прозрачността и конкуренцията при обществени поръчки, подобряване на събираемостта на ДДС и стимулиране на издаването на касови бележки при продажба на услуги.

Асоциацията на индустриалния капитал в България изчислява и публикува Композитният индекс "Икономика на светло“ от 2010 г. и за целия период до 2021 г., този индекс показва устойчива тенденция към нарастване с изключение на кризисните 2014 г. и 2020 г. Основна цел на индекса е да следи динамиката на изменение на сивата икономика в България с цел да се опознаят различните й проявления и да се стимулират политиките за нейното ограничаване.

АИКБ ще продължи да насърчава дебатите и действията за ограничаване на сивата икономика, като включва работодатели, синдикати, медии, научни среди и държавни институции в разработването и прилагането на ефективни политики.

Сега

√ Защо да плащаме за 418 хил. студенти, а после да работят само 63 хиляди?

Проблемите на българското средно и висше образование са сложни, заплетени, многоаспектни и са открай време. За всички е ясно, че не могат да изчезнат от днес за утре, ако въобще е реално да се решат поне най-належащите от тях. В опит да се очертаят бъдещи мерки, които да доближат училищата и университетите до нуждите на пазара на труда, са организирани редица дискусии, включително наскоро проведената кръгла на маса, организирана от **Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).** Лайтмотивът, който този път се чуваше най-често в изказванията на почти всеки втори участник - работодател, синдикат, директор, министър и т.н., бе: "Време е образованието най-накрая да стане национален приоритет". Може ли наистина то да стане следващата ни национална цел, след Шенген? Ако съдим по политическата нестабилност в страната, а и по различните, често противоположни, мнения на участниците в образователния процес, перспективите не са особено обещаващи.

Изходната картина не е радостна.

Близо 50% от децата не завършват средно образование

Хиляди напускат системата преждевременно. През 2022 г. тези, които са успели да се сдобият с диплома след 12 клас, са намалели с над 6000. Към 2023 г. те са около 39 000 души. А 1/2 от деветокласниците са функционално неграмотни (PISA).

"4000 от завършилите заминават в чужбина. А за останалите 35 000 има 70 000 места в държавните и частните университети. Т.е. за всеки завършил ученик има по две места във висшите училища", изчислява Васил Велев, председател на АИКБ. Той представя и други данни. Капацитетът на висшите ни училища за т.г. е 418 000 места. Реално в държавни и частни висши училища са заети 182 000 студенти (43%). От тях се дипломират само 121 000 души (66%). 104 000 души остават да работят в България (86%), а на позиции, изискващи висше образование, започват около 63 000 (60%). "Представяте ли си да плащате за 418 хиляди места, а да имате работа за 63 хиляди души?", пита Велев.

Проблемите се задълбочават и заради скъсаната връзка с пазара на труда. Най-много студенти продължават да се обучават в социални, стопански и правни науки - за които плащаме и най-много, въпреки че те са най-малко нужни на икономиката, а най-малко младежи избират инженерните специалности, които са най-дефицитни и затова носят висок доход.

"И ние преосмисляме какво е необходимо. Сега намаляваме с 20% капацитета на едно професионално направление в три висши училища, в които тече акредитация. Това става циклично и постепенно", обяснява председателят на Агенцията по акредитация Елиза Стефанова. По думите ѝ желанията на висшите училища за разкриване на нови специалности се разглеждат много внимателно, като засега има само две такива - от Бургаския университет е за разкриване на филиал за обучение на медицински сестри в Добрич, а от МУ-Пловдив - за ветеринарна медицина.

"Време е да погледнем напред в бъдещето - образованието да се изведе като платформа за обединение на България, не само сред партиите, а сред цялото общество. Дали не е нужно да имаме отделна стратегия на уменията?", попита просветният министър проф. Галин Цоков. "Колкото и места за математици да отворим, част от тях ще останат празни.

Бях в цех на "Самсунг" във Виетнам - имаше само двама работници, другите бяха роботи.

Затова трябва да работим да направим образованието компетентностно ориентирано", заяви той. По думите му Сингапур е лидер в образованието, но там 1/3 от БВП отива за системата, а премиерите са бивши просветни министри.

"Не бизнесът е движил висшето образование в Сингапур, а образованието е движило бизнеса. Много фирми не могат да се развиват, защото нямат подкрепа от държавата", отвърна проф. Георги Тодоров от ТУ-София.

"Не може МВР да е приоритет и да му се дават 1.5 млрд. лв. Не може ли образованието да стане следващия ни национален приоритет, след целите Шенген, влизане в ОИСР и членство с еврозоната", попита Велев. "Възможно е в бъдеще да имаме нужда от повече психолози, но не бих искал да живея до АЕЦ "Козлодуй", ако тя се управлява от психолог", посочи той.

От АИКБ и друг път са представяли идеите си за промени в средното образование, без да има знаци, че нещо от тях се обмисля. Сред идеите са удължаване на основното образование с цел намаляване на образователните неравенства и по-равномерно разпределение на учебното съдържание - мярка, която например е проработила в Полша. Съкращаване на лятната ваканция до максимум 45 дни и започване на учебната година на 1 септември - с цел училищата да предлагат допълнителни интензивни курсове, помагащи на ученици да развият допълнителни умения, засега звучат направо еретично. Друга тяхна идея обаче набира все по-голяма популярност - въвеждането на задължителна матура по математика.

"Както имаме НВО по математика в 4, 7 и 10. клас, логично е да има такава матура и в 12. клас, която ще е полезна за всички на входа на живота, без значение дали ще продължат образованието си", подкрепят идеята от СМГ, откъдето настояват математическите гимназии да имат собствени изпити за прием, а не изпитът по български да се оказва решаващ, както е сега. Към момента обаче и тази мярка изглежда непостижима. "Ако въведем втора задължителна матура по математика, достъпът до висше образование няма да може да се осъществи за част от учениците", намекна проф. Цоков.

Не се посреща еднозначно и друга идея на бизнеса -

З**адължителното образование да е до 10 клас,**

с възможност за включване в заетост чрез кариерно ориентиране и развитие на таланти. "От 10 човека, завършили средно образование, 1 отива в чужбина, 2-ма директно влизат на пазара на труда, 7 отиват в университет, като 5 от тях завършват с диплома. Искаме ли да ги върнем в аудиториите, или искаме висше образование да стане флексибилно? 2/3 от студентите вече работят и има риск да излязат преждевременно на пазара на труда, където заплащането им ще е по-ниско. В 12. клас 20% от учениците не завършват с диплома и тяхната заетост е ниска. А тези, които завършват с диплома, са с висока заетост. Ще е грешка да им кажем: "Започвайте работа час по-скоро", смята Георги Стойчев от "Отворено общество".

Иначе, на масата за размисъл бяха представени още идеи, все добри, без да има кой да ги изпълнява ефективно - повече информационни срещи с родители за мотивиране на децата им (такива и сега има, но на малко места), въвеждане на програма за психологическа подкрепа в училища с достъп до съветници, които да помагат на учениците да се справят с лични и учебни трудности (допълнителната подкрепа в момента не е достатъчно ефективна), разработване на система за подкрепа на училищата с цел повишаване на резултатите им (за такава засега може да мечтаем), на система за самооценка и оценка на качеството на учебните заведения (която едва ли скоро ще дочакаме), осъвременяване на методите на преподаване, опростяване на учебниците (започнало отдавна и доведено засега до никъде), усъвършенстване на уменията на учителите (всички знаем как протичат квалификациите им), въвеждане на стажове за учениците, ранно кариерно ориентиране и т.н.

Да сложим ред в професионалното образование

Според данни на АИКБ МОН планира 59% професионални паралелки (60% за т.г.), като мнението на бизнеса е, че този процент следва да нарасне до 62%. На кръглата маса проф. Цоков увери, че няма намерение да намалява приема, а ще се опита да запази сегашните 60%.

"В дуална форма се обучават 7.3% от учениците. Има пречки както пред тях, така и бизнеса", коментира Петя Евтимова, ръководител на първия проект за дуално обучение "Домино". Според нея въпреки поемането на здравните и социалните осигуровки на работещите ученици от държавата са нужни още мерки - данъчни стимули и намаляване на бюрокрацията. "Все още нямаме национална, всеобхватна, информационна кампания, направена от професионалисти, докато в чужбина има реклама дори на спирките на метрото", посочва тя. "С реклама децата ни карат да им купуваме какво ли не. В ТУ-София разходите за реклама бяха увеличени с 10% и имахме 30% повече кандидати. Трябва ни реклама за професионалното образование, от което има нужда обществото", даде за пример и Велев.

Сред очертаните от АИКБ мерки са още привличане на работодателите при подготовката на учебните програми, актуализирането им, включване на повече практически занятия и съвременни дисциплини, партньорства с местни фирми, проследяване на завършилите, разработване на Национална карта на професионалното образование, в т.ч. на налична инфраструктура с цел осигуряване технологии и съвременно оборудване, премахване на остарели регулаторни изисквания и т.н. - все безспорни мерки, които всички си пожелаваме, но без да има кой да запретне ръкави и да ги осъществи. Би могло да се мисли и около две по-нестандартни идеи, ако обаче има редовен кабинет, който да мисли - програма за привличане на лица в пенсионна възраст от практиката и тяхно обучение с цел преподаване, както и въвеждане на атрактивни заплати и бонуси за преподаватели в дефицитни специалности.

Как да увеличим инженерите?

Намаляване на държавния прием за среднисти с минимум 50% спрямо завършилите средно образование, преосмисляне на принципа "парите следват студента" и въвеждане на повече критерии за качество на образователния процес - това са част от най-спешните мерки в сферата на висшето образование според АИКБ. Заедно с това бизнесът е на мнение, че е нужно актуализиране на рейтинга на университетите с повече критерии за връзка между образованието и бизнеса и проследяване на професионалната реализация на завършилите. Оттам подкрепят и намаляването на степен бакалавър до 3 г. , където е приложимо според спецификата на специалността - мярка, около която засега изглежда няма консенсус между висшите училища.

Тъкмо от тях би дошла съпротивата и срещу част от другите по-строги мерки, които предлага работодателската организация - като "фокусиране на обучението в университетите по традиционни за тях специалности и прекратяване на практиката за широкопрофилни висши училища - например обучение на юристи в технически университети или на инженери в хуманитарни висши училища. И още - внедряване на по-строги академични стандарти и оценка на качеството на обучението въз основа на успеваемостта и реализацията на студентите, по-високи стипендии за търсени специалисти и намаляване на таксите за тях за сметка на увеличение на таксите за по-малко търсени специалности, задължителни стажове в реална работна среда още в първи курс на обучение, популяризиране на мярката сключване на договори с работодатели, вкл. данъчни облекчения или стипендии за завършили студенти, които останат да работят у нас.

Как да накараме повече младежи да учат за инженери? Като ги освободим от такси? Такава мярка вече е налице, но не изглежда особено ефективна. "Училищата, които в 11 и 12. клас учат природни науки, се броят на пръсти. СТЕМ има в началните класове, но не във втория гимназиален етап, там приложната наука е екзотика. После пропастта в университета е огромна", очерта един от проблемите ректорът на ХТМУ проф. Сеня Терзиева. Освен стимулиране на изучаването на природни науки в 11 и 12. клас, според нея е нужна и стипендиантска програма за учениците, които са се явило на матура по математика или по природни науки.

На дискусията няколко пъти се чуха мнения и че трябва да се върнем към фундаменталното знание, защото бе него не може да има и специализирано. "Студентите вече нямат тези фундаментални знания, които една класическа образователна система е призвана да даде. Как да учат металургия и инженерство, като нямат основата? Трудно може да се компенсира този дефицит", коментира Наталия Ефремова, зам.-социален министър. "Говорим за покрива, но без основа не може. Фундаментът е четенето. Няма СТЕМ, няма професии, ако децата не могат да четат. Затова е нужна програма за ранно детско развитие", смята от асоциация "Българска книга".

NOVA

Какъв ще бъде ефектът за бизнеса и туризма от приемането ни в Шенген и по суша

Какъв ще бъде ефектът за бизнеса и туризма от приемането ни в Шенген и по суша. Темата коментираха Румен Драганов, директор на Института за анализи и прогнози на информационната среда в туризма, и **Добрин Иванов, изпълнителен директор на Асоциацията на индустриалния капитал в България**, в предаването „Твоят ден" по NOVA NEWS.

„Първо ще придобием европейско самочувствие, което беше смачкано. Второ – нашият институт направи изчисление, че за целия този период България е загубила 12-13 милиарда евро, а Румъния – 19-20 милиарда. Това означава, че ние трябва да бъдем компенсирани от ЕС, главно в инфраструктура. Цялото това забавяне нанесе огромна щета на нашата икономика", заяви проф. Драганов.

„Само с приемането ни във въздушен Шегне, очакваме 13,2 милиона да са преминали границата през 2024 г. В предпандемичната 2019 г. сме имали 12,5 милиона преминали. Тоест над 600 000 повече са влезли в страната само тази година. В момента София е пълна с туристи", каза Драганов.

Ефектът от сухопътния Шенген ще е повече туристи за България, коментира Драганов.

Добрин Иванов цитира статистиката на БАН за загубите за бизнеса от забавеното ни приемане като пълноправен член на Шенген. По думите му става въпрос за загуби от 1 милиард 630 милиона. Сред основните потърпевши са били от тежкотоварния сухопътен транспорт. „Губят и производителите, и износителите", допълни Иванов и подчерта, че до този момент е губел и фиска.

„Преките загуби за тежкотоварния сухопътен транспорт са в размер на 845 милиона годишно и пропуснати ползи, непреки загуби, в размер на 545 милиона годишно", обясни Иванов.

Отварянето на сухопътните граници няма да увеличи имиграцията, категоричен е той. „Ще се пътува по-лесно, но няма да доведе до допълнителен натиск на трудовия пазар", обясни експертът.

„Около 40 000 са внесените работници от български работодатели. Тези граждани са получили достъп до българския пазар на труда, но някои от тях се ориентираха към европейския. Тези хора ще бъдат облекчени от някаква гледна точка", заяви Иванов.

Според Драганов българският туризъм работи в жестока конкурентна среда със съседните дестинации и всички дестинации в света. „Конкуренцията може да доведе всякакви работници, въпросът е как ще плащаш. Повече българи работят в

чужбина, отколкото чужденци у нас. Трябва да сме готови, че светът е отворен, конкуренцията определя кой кой е на пазара", коментира Драганов.
Иванов призна, че има опасност привлечените от трети страни държави, да потърсят друга работа в Западна Европа. Той призова за облекчаване на процедурата за привличане на такива хора.
Повече по темата гледайте тук.

Pariteni

√ Бюджет 2025: Как ще се запълни дупката в хазната и какви са рисковете
Защо проектът за Бюджет за 2025 година предизвика вълна от критики? **Как ще се запълни дупката в хазната и какви са** рисковете в планираните мерки? Темата пред NOVA коментират икономистите Михаил Кръстев от Съюза за стопанска инициатива и **Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България.**
"Идеята за амнистията е да се докарат нови приходи в бюджета. Това е единствената идея, единствената мотивация. Част от юридическите лица, които не са внесли своите данъци, ще могат да направят това еднократно, амнистиращо. Според мен и според нашите експерти, това не е възможно, а не е възможен и начинът, по който се очаква да бъдат финансирани тези средства, така че бизнесът да може да ги погаси към бюджета", каза Кръстев.
Според Иванов проблемите са в разходната част на бюджета.
"Приходната част се опитва да реши проблемите, които създава разходната част - увеличаването на разходите за персонал, на пенсионните плащания и за издръжка. Това беше посочено от финансовия министър през октомври, когато започнаха да правят бюджета", поясни той. По думите му има ръст в разходите за персонал от над 4,5 милиарда в сравнение с 2024 година.

Днес +

√ Бюджет 2025: Как ще се запълни дупката в хазната и какви са рисковете
Защо проектът за Бюджет за 2025 година предизвика вълна от критики? **Как ще се запълни дупката в хазната и какви са** рисковете в планираните мерки? Темата пред NOVA коментират икономистите Михаил Кръстев от Съюза за стопанска инициатива и **Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България.**
"Идеята за амнистията е да се докарат нови приходи в бюджета. Това е единствената идея, единствената мотивация. Част от юридическите лица, които не са внесли своите данъци, ще могат да направят това еднократно, амнистиращо. Според мен и според нашите експерти, това не е възможно, а не е възможен и начинът, по който се очаква да бъдат финансирани тези средства, така че бизнесът да може да ги погаси към бюджета", каза Кръстев.
Според Иванов проблемите са в разходната част на бюджета.
"Приходната част се опитва да реши проблемите, които създава разходната част - увеличаването на разходите за персонал, на пенсионните плащания и за издръжка. Това беше посочено от финансовия министър през октомври, когато започнаха да правят бюджета", поясни той. По думите му има ръст в разходите за персонал от над 4,5 милиарда в сравнение с 2024 година.

Аспекто

√ Бюджет 2025: Как ще се запълни дупката в хазната и какви са рисковете
Защо проектът за Бюджет за 2025 година предизвика вълна от критики? **Как ще се запълни дупката в хазната и какви са** рисковете в планираните мерки? Темата пред NOVA коментират икономистите Михаил Кръстев от Съюза за стопанска инициатива и **Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България.**
"Идеята за амнистията е да се докарат нови приходи в бюджета. Това е единствената идея, единствената мотивация. Част от юридическите лица, които не са внесли своите данъци, ще могат да направят това еднократно, амнистиращо. Според мен и според нашите експерти, това не е възможно, а не е възможен и начинът, по който се очаква да бъдат финансирани тези средства, така че бизнесът да може да ги погаси към бюджета", каза Кръстев.
Според Иванов проблемите са в разходната част на бюджета.

"Приходната част се опитва да реши проблемите, които създава разходната част - увеличаването на разходите за персонал, на пенсионните плащания и за издръжка. Това беше посочено от финансовия министър през октомври, когато започнаха да правят бюджета", поясни той. По думите му има ръст в разходите за персонал от над 4,5 милиарда в сравнение с 2024 година.

Информационна агенция „Добруджа“

√ Симона Тодорова от Студио „Зонели“ с награда от Националния конкурс „Коледна звезда“ – Русе

Симона Тодорова от Студио „Зонели“ се завърна с награда от Националния конкурс „Коледна звезда“, който се проведе през уикенда в Русе. Той се организира за пета поредна година с благотворителна цел под мотото „Деца помагат на деца“. В събота - 14 декември в зала „Филхармония“ се изявиха участниците в Категория „Песен“ - общо 40 млади поп изпълнители от цялата страна, допуснати до финалния присъствен етап след онлайн селекция

Студио за вокално обучение „Зонели“ - Добрич бе представено в този форум от малката Симона Тодорова, която успешно премина селекцията и достигна до финала на живо. На русенска сцена Мони се представи отлично като успя да се пребори за място сред призьорите. Талантливата добричлийка грабна трета награда във втора възрастова група (9 - 11 години). В първия етап тя изпълни емблематичната българска песен „Синева“, а на втори тур песента „По пътя мой“ от анимационния филм „Смелата Ваяна“

Професионалното жури бе с председател Димчо Рубчев - Диригент на Общински духов оркестър - Русе, а сред членовете бе и друг виден представител на град Русе - младата поп звезда Дивна

Тази година каузата на конкурса „Коледна звезда“ е свързана с набиране на средства за изграждане на детски рехабилитационен център за деца с увреждания.

Организатори на форума са **Асоциацията на индустриалния капитал в България** и Сдружение „Обичам, мечтая, творя“ с председател Антония Камбурова. Проявата се провежда под патронажа на Вицепрезидента на Република България Илияна Йотова, с подкрепата на Община Русе.

Business.dir.bg

√ ИСС: София вдига изкуствено благосъстоянието на Югозападния регион

Необходима е спешна промяна на районирането на България на ниво класификация на териториалните единици за статистически цели, за да се създат условия за насърчаване на регионалното развитие на страната и да се осигури реален достъп до европейските средства на всички граждани, стопански и нестопански организации.

"Настоящата ситуация доказано предизвиква сериозен дисбаланс икономическото развитие на Югозападния регион", посочва Икономическият и социален съвет на Република България в становище на тема "Районите на планиране в Република България на ниво NUTS 2", което прие на своя пленарна сесия, съобщиха от ИСС.

Непропорционално високото спрямо средното за страната благосъстояние на София-град, повишава изкуствено благосъстоянието на целия регион, включително като занижава интензитета на безвъзмездната финансова помощ. Това причинява сериозното икономическо изоставане на областите в този район, намиращи се извън София-град. Те са на едно от последните места по БВП на глава от населението, измерен по стандарт на покупателна способност - дори зад пословично слабо развития Северозападен регион.

Деформацията, която се получава при обобщените статистически данни за областите Перник, Кюстендил, София-област и Благоевград, комбинирани със София-град при настоящото районiране, лишава предприятията и трудещите се в тях от финансирането, което са получили предприятия от общини с напълно сходни показатели, но намиращи се в други планови райони, посочват в становището от ИСС и уточняват, че "в подобно неблагоприятно положение би се оказал и всеки друг регион, който би бил комбиниран със София-град".

Определянето на Югозападния регион като "регион в преход" е причина за намаляване на средствата, предвидени по фондовете за споделено управление, както и до намаляване на процента на регионалните помощи за предприятията в областите Перник, Кюстендил, Благоевград, София област и гр. София. Поради високия БВП на глава от населението за област София-град, области като Кюстендил и Перник, които са със значително по-ниски стойности на БВП, са силно ощетени, спрямо други области в страната със също ниско БВП на глава от населението, като например Хасково, Сливен и

Силистра. Последните, попадайки в "по-слабо развити региони", а не в "регион в преход", са по-облагодетелствани и получават повече средства от фондовете на ЕС.
ИСС обръща внимание, че формирането на статистическите райони трябва да се обвърже и с пакет от законодателни решения, определящи ролята на районите на планиране през следващия програмен период, за да се създадат условия за насърчаване на регионалното развитие на страната и да се осигури реален достъп до европейските средства на всички граждани, стопански и нестопански организации. Европейските фондове имат потенциала да помогнат за подобряването на икономическите и социалните условия. Безвъзмездна помощ с възможно по-висок интензитет ще стимулира предприятията да се трансформират бързо, така че да произвеждат и предоставят конкурентни продукти и услуги, като повишават своята енергийна ефективност и иновативност. Инвестициите ще спомогнат за нарастване на БВП, намаляване на натрупаните задължения на компаниите и повече възможности за ръст на доходите.
ИСС настоява за формирането на консенсусна национална позиция по темата не по-късно от март 2025 г., тъй като през следващата година ЕК ще представи своите предложения за Многогодишната финансова рамка за периода 2028 - 2034 г. "България трябва да използва максимално тази възможност и да предложи най-добрите политики за регионално развитие през следващия период", посочват от Съвета. Сред официалните гости, пред които бяха представени изводите и препоръките беше заместник-министърът на регионалното развитие и благоустройството Юра Йорданова-Витанова, представители на български дирекции на Европейската комисия и Националния статистически институт.
В рамките на Пленарната сесия ИСС прие и Анализ на действащата пенсионна система и предложения за нейното усъвършенстване, разработен по предложение на председателя на 49-ото Народно събрание. Документът е разработван в продължение на почти година в изключителни детайли и представлява рядко срещан балансиран поглед към пенсионната реформа на работодатели, синдикати и граждански организации, стана ясно по време на обсъждането. Анализът потвърждава правилния модел на настоящия тристълбов модел на пенсионно осигуряване в страната, отправяйки препоръки за промени по всеки от трите стълба, така че пенсионната система да бъде усъвършенствана. Текстовете бяха дискутирани и приети в присъствието на заместник-министъра на труда и социалната политика Лазар Лазаров, представители на Националния осигурителен институт, Националната агенция по приходите и Комисията по финансов надзор.
Докладчик по становището е доц. д-р Милена Ангелова, главен секретар на Асоциация на индустриалния капитал в България , а съдокладчик - г-жа Ивелина Евгениева – директор „Връзки с членовете“ в АИКБ.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Енергийният министър: Режим на тока няма да има и потребителите трябва да са спокойни
Режим на тока няма да има, тъй като през последния месец на няколко пъти имаше различни проводници на информация, че ще има такъв - режим на тока няма да има и българските потребители трябва да са спокойни. Това заяви в студиото на "Денят започва с Георги Любенов" служебният министър на енергетиката Владимир Малинов.
Той е подчерта, че е запознат с предложения доклад на КЕВР за поскъпване на тока от 1 януари 2025 г. и поясни каква е причината за исканото увеличение на цената:
"Има по-голямо потребление на електроенергия в бита от това, което е било предвидено в ценовото решение на КЕВР за този регулаторен период, който започна от 1 юли т. г. И именно това по-голямо потребление следва да бъде покрито. Това е една от причините за увеличението. Второто увеличение е цените, тъй като в ценовото решение на КЕВР, което е действащо в момента е заложена една прогнозна цена на електроенергията, която в момента е значително по-висока."

Българските домакинства ще продължат да заплащат цена, която ще бъде в пъти по-ниска от тази, която е на свободния пазар, уточни енергийният министър и даде пример:
"Само преди няколко дни Молдова обяви енергийна криза. Също предходната седмица румънският министър на енергетиката каза, че има сериозна опасност от доста продължителни прекъсвания на електроподаването в Румъния, така че ние живеем в този свят. Именно поради тази причина, когато търсенето е по-голямо, съответно и цените на електроенергията тръгнаха нагоре."
Предприети са стъпки за решаването на проблема на общоевропейско ниво, за отстраняването на т. нар. тесни места, където електроенергията от Централна и Западна Европа може да достигне до нашите пазари. На местно ниво АЕЦ "Козлодуй" работи на пълна мощност и повече от 2000 мегавата на час са на разположение. Осем блока работят в ТЕЦ "Марица изток" 2 и произвеждат 1500 мегавата. Така, че цялата енергетика работи добре, за да има сигурност на пазара, увери министър Владимир Малинов.

√ Мисия правителство: Ще излезем ли от омагьосания кръг на политическа криза?
Започват преговорите на ГЕРБ - СДС с политическите сили, които биха подкрепили правителство с първия мандат в 51-вия парламент. Първата политическа сила изпрати покана за разговори на "Демократична България“ (без "Продължаваме промяната), "БСП-Обединена левица“ и "Има такъв народ“.
И трите поканени политически сили приеха поканата за преговори. Преговорният екип, обявен от ГЕРБ включва Росен Желязков, Томислав Дончев, Рая Назарян и Даниел Митов. За ГЕРБ, подкрепата за правителство с първия мандат задължително трябва да е гарантирана с коалиционно споразумение.
Приоритетите, които в началото ще са база за разговорите са финансовата стабилност, вътрешна и външна сигурност на страната, инвестиции, попълване състава и ръководствата на всички регулаторни и контролни органи. Засега времевата рамка за разговори е от днес до 20 декември. Така очакванията са, президентът да връчи мандата за съставяне на кабинет най-рано в коледната седмица, след 23-ти.

БНР

√ Над 93 млн. лв. постъпления се чакат след отпадане на нулевия ДДС за хляб и брашно
Над 93 милиона лева постъпления очаква държавата от отпадането на нулевата ДДС ставка върху хляба и брашното догодина, става ясно от проектобюджета за догодина. Това е една от множеството оспорвани мерки по фискалната политика догодина, а вече от БСП има внесен законопроект за запазването на нулевото косвено облагане за брашна и хляб.
Нулевата ДДС ставка при хляба и брашното е само една от мерките, които доведоха до сериозна фрагментация при нивата на косвено облагане. До нея се стигна заради кризата, възникнала при Covid пандемията.
В края на настоящата година изтичат изключенията от 20-процентния налог за хляба и брашното и за ресторантьорския бранш. При него хазната ще получи над 370 милиона лева, ако депутатите дадат зелена светлина 9-процентния налог да се върне на стандартните 20 на сто.
Запазването на ДДС облагането с нулева ставка за хляба и брашното среща много по-голямо разбиране и сред политическите сили, и сред други обществени групи, спрямо запазването на 9 на сто налог при ресторантьорския бранш. Призиви за премахване на диференцираните ставки се чуваха още миналата година, когато ефектът от пандемията намаля значително.
Още преди служебният кабинет да внесе законопроекта за държавния бюджет за 2025-та в парламента от БСП внесоха законопроект за запазване на нулевото ДДС за хляба и брашното с мотив – разходите за производство ще поскъпнат, а връщането на 20-процентния косвен данък ще доведе до 30% крайно поскъпване на цената в търговската мрежа.
ДДС ставките са само един елемент от целия комплект от приходни и разходни мерки в проектобюджета за догодина, който среща лавина от критики – и заради оптимистично планираните приходи, според мнозина с неосъществими мерки за по-висока събираемост, и заради прекомерно раздутите разходи, особено при възнагражденията в държавните структури.

√ Млечните продукти поскъпват на борсите, плодовете и повечето зеленчуци поевтиняват

Млечните продукти поскъпват на борсите в страната през седмицата, докато плодовете продължават да поевтиняват, както и повечето зеленчуци, показват данните от седмичния бюлетин на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ), предава БТА.

Индексът на тържищните цени (ИТЦ), който отразява движението на цените на хранителните стоки на едро в България, през седмицата се повиши с 0,32 процента до 2,204 пункта. Миналата седмица ИТЦ беше на ниво от 2,197 пункта. Базовото равнище на ИТЦ - 1,000 пункта, е от 2005 г.

Цената на кравето сирене се вдига с 1,4 на сто до 11,76 лева за килограм, а на кашкавала тип "Витоша" - с 0,5 на сто до 17,39 лева за килограм. Киселото мляко (3 и над 3 процента масленост) е нагоре с 2,9 на сто и се купува по 1,29 лева за кофичка от 400 гр., а прясното мляко (3 процента масленост) - с 2 на сто до 2,41 лева за литър. Кравето масло (пакетче от 125 грама) поскъпва с 0,1 на сто до 3,04 лева за брой.

Цената на пилешкото месо се качва с 0,9 на сто до 6,45 лева за килограм. С 0,6 на сто поевтиняват яйцата (размер М) до 0,34 лева за брой на едро.

Оризът е надолу с 2,3 на сто и достига 3,37 лева за килограм, лещата - с 2,5 на сто и е 4,28 лева за килограм, а зрелият фасул - с 3,6 на сто и се търгува по 4,30 лева за килограм.

Цената на олиото се понижава с 0,3 на сто до 3,18 лева за литър, а на брашното тип 500 - с 4,8 на сто до 1,30 лева за килограм. Захарта също поевтинява - с 0,5 на сто, и се предлага по 1,93 лева за килограм.

При плодовете портокалите поевтиняват с 5,7 на сто и се предлагат по 1,98 лева за килограм. Мандарините са надолу с 2,5 на сто до 2,26 лева за килограм, бананите - с 1,3 на сто до 2,65 лева за килограм, а лимоните - с 2,4 на сто до 2,23 лева за килограм. Ябълките поевтиняват с 5,5 на сто до 1,61 лева за килограм. Грейпфрутите увеличават цената си с 0,7 на сто и се търгуват по 2,32 лева за килограм.

Оранжерийните домати спадат с 2,4 на сто и се търгуват по 3,68 лева за килограм, а оранжерийните краставици - с 5,1 на сто до 3 лева за килограм. Зрелият кромид лук е по-евтин с 1,6 на сто и достига 1,10 лев за килограм. Цената на зелената салата пада с 2,8 на сто до 1,12 лева за брой, а на зрелия чесън - с 3,2 на сто до 5,63 лева за килограм.

Морковите поскъпват с 4,5 на сто до 1,20 лева за килограм, картофите - с 0,5 на сто до 1,24 лева за килограм, а **зелето** - с 6,1 на сто до 1,40 лева за килограм.

Мениджър

√ Boeing планира да инвестира $1 млрд. и да разкрие 500 работни места в завода си в Южна Каролина

Американският самолетостроител Boeing обяви днес планове за разширяване на дейността си в съоръженията за производство на самолета Boeing 787 Dreamliner в щата Южна Каролина. Там компанията ще инвестира 1 милиард долара и ще създаде нови 500 работни места, предаде ДПА.

Средствата ще бъдат предназначени за надграждане на инфраструктурата, както и за разкриване на нови позиции във фабриката в окръг Чарлстън, Южна Каролина, обявиха от Boeing. Оттам поясниха, че инвестицията ще бъде реализирана през следващите пет години.

Компанията ще разшири и двата си кампуса в град Норт Чарлстън, за да поддържа увеличените производствени нива на 787 Dreamliner. Плановете на Boeing предвиждат производството на този модел да се увеличи до 10 бройки на месец през 2026 г.

Производителят на самолети, който бе обхванат от проблеми с качеството на продукцията си, бе изправен пред над 50-дневна работническа стачка по-рано през годината, припомня Франс прес.

Стачката затвори изцяло двата основни завода на компанията – в град Рентън, щата Вашингтон, където компанията произвежда своя най-продаван самолет Boeing 737, и в град Евърет, където се сглабят самолетите от сериите 747, 767, 777 и 787.

Производството на "787 Дриймлайнър" не бе засегнато, защото фабриката в Южна Каролина не бе засегната от стачките.

В края на ноември т.г. книгата с поръчки на компанията възлиза на 6268 самолета, допълва АФП, предаде БТА.

√ Молдова обяви извънредно положение от 16 декември заради спирането на руския газ

Парламентът на Молдова гласува въвеждане на извънредно положение за 60 дни, считано от 16 декември, поради очакваното прекъсване на доставките на руски газ от 1 януари, предаде Ройтерс.

Петдесет и шест членове в 101-местната камара подкрепиха мярката при гласуването малко след полунощ след призива на премиера Дорин Речан за одобрение, за да се гарантира, че сепаратисткият регион Приднестровието в Молдова ще осигури необходимия газ.
Това беше гласуване, каза той, за прекратяване на "газовото изнудване" от Москва.
Обявяването на извънредно положение позволява на правителството да реагира бързо и да ограничи износа на енергия.
Молдова получава руски природен газ през Украйна, която заяви, че няма да удължи договора си за транзит с руския газов гигант "Газпром". Договорът изтича на 31 декември.
Дорин Речан каза, че руският президент Владимир Путин "иска да остави населението на Приднестровието без газ и електричество и да го държи като заложник. Москва прави това, за да дестабилизира ситуацията в Молдова."
От парламента зависи да одобри извънредното положение, така че "тази зима трябва да бъде последната в историята на страната, когато можем да бъдем обект на енергиен шантаж", каза Речан
Неуспехът да осигури газ за Приднестровието "ще доведе до хуманитарна криза... и също ще създаде рискове за стабилността на електроенергийния сектор на Молдова", отбеляза в изявление правителството.
Молдова получава около 2 милиарда кубически метра газ годишно от Русия. От 2022 г. Приднестровието и централното правителство се споразумяха целият руски газ, получаван от Молдова, да тече към Приднестровието.
Приднестровието е дом на електроцентрала, захранвана с руски газ, която е жизненоважен елемент на икономиката на отцепилия се регион и също така осигурява по-голямата част от електроенергията за контролираните от правителството райони на Молдова.
Приднестровието, което няма международно признание, обяви собствено икономическо извънредно положение във вторник.
Речан поясни, че проблемът с транзита през Украйна е "изкуствен", тъй като руският газ може да се движи по други маршрути.
Молдова заяви, че алтернативен маршрут до Приднестровието може да бъде транспортирането на руски газ през тръбопровода "Турски поток" до Турция и след това през България и Румъния.
Доставките обаче може да са под въпрос, тъй като в преговорите "Газпром" обвърза продължаването на доставките по алтернативни маршрути с исканията си Молдова да плати дълг за минали доставки, който според руски изчисления възлиза на 709 милиона долара. А българският служебен министър на енергетиката Владимир Малинов допусна по-рано тази седмица, че може да се стигне и до спиране на руския газ по "Балкански поток", ако "Газпром" не преразгледа решението си за ползване на поставени под санкции руски банки за уреждане на плащанията. Страната ни получава такси за транзит на синьото гориво през територията ни.

Business.dir.bg

√ Енергията от възобновяеми източници в Германия - между резките спадове и рекордите
Енергийните компании в Германия се опитват да компенсират резкия спад на количеството електроенергия, генерирано от вятърните електроцентрали, след като през октомври и ноември те са произвели с 25% по-малко електрическа енергия спрямо същия период през 2023 г. Причина за тази ситуация са слабите и непостоянни ветрове в Германия през двата месеца, посочват експерти.
Електроенергия от природен газ и въглища
На този фон производството на електрическа енергия от газови електроцентрали в Германия е скочило с рекордните 79 процента през ноември (9,55 тераватчаса) спрямо октомври (5,34 тераватчаса). Това сочат данни на института за проучвания в сектора на енергетиката "Ембър" (Ember). Това представлява най-големият месечен ръст в Германия на производството на електроенергия чрез мощности на природен газ.
Увеличава се и производството на електрическа енергия от топлоелектрически централи, чиито мощности работят чрез изгарянето на въглища. През ноември тецовете в Германия са произвели най-значителното количество електрическа енергия за последните 20 месеца. Причина за това е била необходимостта да бъде компенсиран спадът на електроенергията, генерирана от соларни (фотоволтаични) системи, посочва Ройтерс.
Аналитичното звено на компанията, която управлява лондонската фондова борса "Лондон сток ексчейндж груп" - Ел Ес И Джи (London Stock Exchange Group - LSEG), прогнозира, че през декември производството на електроенергия от вятърни

централи в Германия ще се повиши с до над 6 процента спрямо нормалните за месеца нива. Това би трябвало да помогне за намаляване на напрежението, на което е подложена енергийната система на Германия в последните седмици на годината.

Производството на електрическа енергия от соларни инсталации обаче ще продължи да намалява през зимата, заради което енергийните компании в страната може и да не успеят да намалят използването на изкопаеми горива до първите месеци на 2025 г., посочват анализатори на енергийния пазар.

На този фон правителството на Дания съобщи в началото на този месец за провала на търг, който е обявило за предоставяне на лицензи за изграждането на офшорни вятърни паркове в Северно море. Нито една компания не е подала оферта за участие в конкурса.

"Това е много разочароващ резултат. Ситуацията в сектора на офшорната вятърна енергия в Европа се промени значително за сравнително кратко време (в негативен план - бел. ред.)", посочва датският министър по въпросите на енергетиката и климата Ларс Огорд.

Сред причините за тази ситуация са спадът на инвестициите в базирани в морето вятърни мощности. Това става в условията на значително поскъпване на офшорните вятърни съоръжения и на повишени лихвени проценти, които оскъпяват кредитирането, отбелязва Огорд.

Светлина в края на тунела

Нов доклад на германската федерална статистическа служба "Дестатис" (Destatis) обаче сочи, че ситуацията около възобновяемите енергийни източници в страната не е толкова драматична.

Делът на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници в Германия, е достигнал през миналото лято (юли - септември) рекордните за този период от годината 63,4% от общия електроенергиен микс.

Това е значително увеличение в сравнение с лятото на 2023 г., когато делът на възобновяемите енергийни източници при генерирането на електроенергия в Германия е възлизал на 60,6 процента, сочи "Дестатис".

Делът на конвенционалните източници за производство на електроенергия (въглища, природен газ и др.) през периода юли - септември 2024 г. е намалял с 4,7 процента спрямо предходното лято до едва 36,6 процента от електроенергийния микс на страната.

Вятърната енергия остава най-важният източник за производството на електроенергия в Германия. Нейният дял в общия електроенергиен микс възлиза на 24,7 процента през третото тримесечие на 2024 година.

От своя страна делът на електрическата енергия, генерирана от соларни системи, е достигнал 23,8 процента. Този вид възобновяем енергиен източник отбелязва най-значителен ръст на количеството електроенергия, което е генерирал.

Увеличеният дял на възобновяемите източници на енергия в германския електроенергиен микс се дължи на изграждането на нови мощности, но и на благоприятните метеорологични условия през миналото лято. През периода юли - септември имаше много слънчеви и ветровити дни в Германия, посочва програмата "Тагесшау" на германската телевизия А Ер Де.

През третото тримесечие на годината въглищата са били едва третият по значимост източник за производството на електроенергия в страната, с дял от 21,4 процента. Природният газ също е отбелязал спад, като делът му е възлизал на 11,4 процента.

Германия внася много повече ток

Германия е внесла значително повече електрическа енергия, отколкото е изнесла през лятото на 2024 г., сочат още данните на "Дестатис". Страната е внесла 23,6 млрд. киловатчаса електроенергия, а изнесла 11,8 млрд. киловатчаса. Въпреки този дисбаланс, Германия е постигнала увеличение с 19,2 процента при износа на електрическа енергия.

Вятърната енергия и климатичните цели

Генерирането на електрическа енергия от вятърни паркове играе ключова роля за постигане на климатичните цели на германското правителство, което предвижда страната изцяло да премине към производство на електроенергия, при което не се замърсява околната среда, посочва ДПА.

През първа половина на 2024 г. инвестициите във вятърни паркове в Европа са довели до изграждането на нови мощности с общ производствен капацитет на електроенергия от 6,4 гигавата.

От тях 5,7 гигавата се падат на страните от Европейския съюз. По-голяма част от тези нови вятърни централи са наземно базирани (4,7 гигавата), а по-малко са офшорните инсталации (1 гигават).

Германия е лидер сред страните от ЕС. През първата половина на годината в страната са изградени ветрогенераторни паркове с производствен капацитет на електроенергия от 1,7 гигавата. Следват Франция (1,2 гигавата) и Испания (876 мегавата), посочва асоциацията "Уинд Юръп" (WindEurope).
Тя очаква между 2024 г. и 2030 г. в Европа да бъдат инсталирани мощности за производството на електроенергия чрез вятър със среден капацитет от по 29 гигавата годишно.
"Уинд Юръп" прогнозира, че през 2030 г. този енергиен капацитет ще достигне 393 гигавата. Това е близо до равнището от 425 гигавата, при което ще бъдат изпълнени целите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници, посочва Ройтерс

3e-news.net

√ Транспортно министерство предлага да се подпише ново междуправителствено споразумение с ясни ангажименти и срокове по изграждането на жп линията между България и Северна Македония

Министерството на транспорта и съобщенията предлага двете страни да започнат работа по подписването на междуправителствено споразумение, което да уреди въпросите относно подготовката, изграждането и експлоатацията на железопътната връзка.
Свидетели сме на поредното спекулативно твърдение на управляващите в Република Северна Македония по преговорите за изграждането на железопътната връзка. Министерство на транспорта и съобщенията на Република България отново отбелязва, че некоректният подход няма да доведе до ефективно решение по този значим въпрос. Министерството на транспорта и съобщенията на Република България предлага подписването на ясно и работещо споразумение, което да уреди техническите, финансовите, правните и организационните въпроси, свързани с подготовката, изграждането и експлоатацията на трансграничното железопътно тунелно съоръжение между двете държави в съответствие с европейското законодателство.
Българските власти очакват с подписването на споразумението да се преустанови наложилата се тенденция от страна на РСМ за допълнително поясняване, изясняване и промяна на вече постигнати договорености. Целта е усилията да бъдат насочени в конкретни и ясни стъпки по реализацията на проекта. Бихме искали да отбележим, че след проведената на 31 октомври 2024 г. техническа среща в София, все още няма постигнато съгласие от страна на РСМ по протоколния запис от водените разговори, но за сметка на това внушенията и обвиненията към българските институции не са спирали. От българска страна многократно заявихме, че цената и проблемите по изграждането на железопътната линия от Крива паланка до границата с Република България са изцяло ангажимент на РСМ и не могат да бъдат предмет на преговори между двете страни, като Република България ясно е посочила сроковете и ангажиментите си по изграждането на трасето на Коридор VIII на своя територия.
Преговорите по изграждането на железопътната връзка се превърнаха в параван за политически послания и опит за разрешаване на вътрешнополитически въпроси на нашите съседи, които нямат нищо общо с интереса на двете държави от реализирането на проекта. Използването и на футболна терминология в техния контекст е обидно спрямо конструктивния и добронамерен тон, който българските представители спазват и налагат и необичайно като форма на комуникация между две съседни държави.
Предлагаме подписване на споразумение, в което страните се съгласяват да приемат за обща цел изграждането на трансграничен железопътен тунел между Република България и Република Северна Македония в граничната зона на железопътната линия, включително чрез провеждането на обществените поръчки за строителство и за надзор на изграждането на тунела от едната от договарящите страни и полагането на усилия за осигуряване на безвъздмездна финансова помощ за строителството на тунела, като изграденото съоръжение следва да отговаря на изискванията на ЕС и НАТО за този тип инфраструктура. В кратки срокове от датата на подписване на това споразумение е предвидено да бъде изготвен предварителен график за подготовка и строителство на тунела, който да се представи пред Европейската комисия и финансиращите европейски банкови институции. В споразумението ще се предвиди създаване на Смесен комитет, който да координира всички дейности и да решава въпросите, свързани с изграждането, експлоатацията и поддържането на обекта, въз основа на съответните решения на двете страни.
Предложението ни за ясни и недвусмислено поети ангажименти, конкретни стъпки и срокове, ще възстанови прагматичния и разумен диалог и ще гарантира реален напредък по проекта.

√ BASF разработи стратегия с мерки в очакване на 4 години криза в Европа

Втори голям сектор в Белгия обявява притеснителна прогноза заради разрастващата се криза в Европа. В рубриката на 3eNews „Индустрия на фокус“ ви разказахме, че логистичният сектор в страната гледа с притеснение към предизвикателствата на 2025 година. Тревога бият и техните колеги от химическата промишленост.

За задаващата се икономическа буря в Европа вече се подготвя германският концерт BASF и неговият завод в Антверпен. Мениджмънтът очаква, че кризата няма да се размине леко и затова е разработил 4-годишна кризисна стратегия за оцеляване, става ясно от публикации в местната преса.

Синдикатите са наясно с хода на реформите и вече усилено обсъждат как и откъде ще се „реже“, за да не изпадне в положение за масови съкращения. От BASF за обещали, че ще се правят икономии, но не и съкращения.

Според стратегията на базирания в Лудвигсхафен фармацевтичен гигант от икономии ще трябва да се спестят близо 1,2 млрд. евро до 2028 г. От клона в Антверпен казват, че за момента не виждали пряка опасност или застрашаване на конкурентните им позиции, но вече си „подготвяли домашното“ с оглед на ситуацията в региона.

"Това, което можем и трябва да направим към момента, за да гарантиране конкурентоспособността си, е да контролираме разходите. И точно правим“, казват от компанията.

Белгийският филиал на компанията говори за "амбициозен и осъществим план", с който да се около 100 милиона евро до 2028 г., включително от разходи за персонал.

Тази амбициозна цел означавала, че ще се намали броят на персонала през следващите години. Това ще става главно както се даде на хората доброволно да напуснат по собствено желание. "Никой не трябва да се страхува, че ще загуби работата си по икономически причини, обещават компанията.

От синдиката ABVV заявиха, че са наясно със ситуацията и се притесняват да не се стигне до по-голям натиск върху персонала на пристанището на Антверпен.

За няколко години химическата група направи поредица от мерки за икономии заради шоковото поскъпване на газа в Европа и последвалото намаляващо търсене. Сред тях бе да изостави инвестициите в бизнеси като разработване на компоненти за батерии, автомобилни катализатори и проекти в селскостопанския сектор.

През миналата година, заради кризата с войната в Украйна, цялата група е регистрирала спад в оборота от 68,9 милиарда евро при 87,3 млрд. през 2022 г. Оперативната печалба е била 3,8 милиарда евро - наполовина в сравнение с година по-рано от 6,9 милиарда.

Химическата група има близо 112 000 служители в 91 страни. След родната база на Лудвигсхафен, Антверпен е най-важната локация.

За напрегнатата ситуация в сектора говори и прогноза на Асоциацията на химическата индустрия (VCI), цитирана от ДПА и БТА, според която се очаква почти нищожен ръст на производството от 0,5% в сравнение с 2024 г. Липсата на поръчки означавало, че производствените съоръжения ще продължат да не работят на пълен капацитет.

Проучване сред членовете на асоциацията показвало смесени бизнес настроения, като над четвърт от компаниите се надявали на ръст на производството, 26% прогнозират запазване на сегашните нива, а 46% - спад.

Асоциацията прогнозира спад на оборота през годината от 2% до 221 милиарда евро, като вътрешното търсене намалява най-сериозно.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Exxon иска да изпревари АЕЦ в битката кой да захранва AI

За повечето от нас електроцентралата е източник на електричество. За Exxon Mobil Corp. това е машина, която превръща природния газ в пари. И сега е благоприятно време за това.

Exxon обяви миналата седмица, че се намесва в бизнеса с електричество - почти. Центровете за данни, особено тези, които разработват инструменти за изкуствен интелект, се очаква да се нуждаят от значителни количества електроенергия. За предпочитане е това да е без въглерод, но ако това не е налично в момента, те ще използват каквото има. Тук се намесва Exxon, който предлага да ги снабдява с електричество от газова електроцентрала, но също така да улови повечето от произведените емисии на парникови газове.

Exxon се хвали, че вече е разработил 5,5 гигавата собствено производство на електроенергия. Но те захранват собствените му дейности; инструменти за работа като генератори на строителна площадка. По собствено признание на компанията, това не „носи много създаване на стойност“ за производството на електроенергия само по себе си; все пак това е петролна компания. По-скоро вижда себе си като експерт, ръководител на проекти par excellence, който може да изгради централа в рамките на бюджета, навреме, плюс доставка на гориво и улавяне на емисиите.

Основното изтъквано предимство, повече от ниските емисии, е скоростта.

Big Tech иска повече мощност вчера. Имаше вълна от инициативи от подобни на Alphabet Inc. и Meta Platforms Inc. за насърчаване на нови атомни електроцентрали. Последните се разглеждат от някои като сребърен куршум предвид големите, постоянни количества безвъглеродно електричество, което могат да генерират. Но тези куршуми са много скъпи и ще са факт след десетилетие или повече. Междувременно хиперскалерите сключват договори за захранване с газ, както е илюстрирано от неотдавнашната сделка на Meta с компанията Entergy Corp. в Луизиана.

В известен смисъл Exxon цели да се намеси в пролуката. Енергийният гигант казва, че може да изгради газов ТЕЦ с технология за улавяне на въглерод сравнително бързо, може би пет години, отчасти защото заводът ще бъде разположен съвместно с център за данни и, което е изключително важно, няма да бъде свързан с по-широката мрежа. Да бъдеш самостоятелна централа, която не доставя на мрежата, би избегнала дълги регулаторни и взаимосвързани забавяния, както и потенциално дълго чакане за мрежов хардуер като трансформатори, където нарастващото търсене на ново мощности за Big Tech затяга и без това обтегнатата верига на доставки. (Атомните централи трябва да имат връзка с мрежата от съображения за безопасност.)

Нещо повече, ако Exxon успее да накара централата и улавянето на емисиите да работят, тя предлага потенциално почти безвъглеродна енергия години преди всички нови ядрени централи. Главният изпълнителен директор Дарън Уудс каза многозначително по време на презентацията миналата сряда: „Ако залагате на ядрена енергия и нещо, което предстои в бъдеще, пътят ви е наистина дълъг.“

Освен това Exxon знае, че Big Tech ще плати за привилегията. Както Amazon.com Inc., така и Microsoft.com Inc. предложиха да плащат значително над преобладаващите цени на едро за електроенергия от съществуващи ядрени централи. Междувременно заводите на Entergy за захранване на центъра за данни на Meta ще струват около 1400 долара за киловатчас капацитет за изграждане, или 40% над типичното ниво, според Хю Уин, анализатор в Sector & Sovereign Research LLC. Това е преди да се вземат предвид разходите за добавяне на нов слънчев капацитет и инвестиция в улавяне на въглероден диоксид в газова централа на Entergy, която Meta прави, за да изкупи емисиите на новите централи.

Уин също така посочва, че заводът на Meta е разположен на място, което е необичайно отдалечено от основните населени центрове, сравнително бедно - така че е малко вероятно вече да разполага с авангардни връзки за данни - и в щат с висок риск от урагани. Накратко, Meta е готова да отиде далеч за относителната скорост и лекота на работа с едно голямо предприятие за своите енергийни нужди.

По подобен начин Exxon вероятно може да разположи своите съвместно разположени центрове за данни в богатия на газ Тексас, където процъфтяващият петролен бизнес в Пермския басейн произвежда много газ. Природният газ в Западен Тексас често се търгува с отстъпка или, както през по-голямата част от тази година, дори с отрицателни цени. Предложението на Exxon всъщност не е за навлизане в енергийния бизнес само по себе си. Това е само средство за постигане на целта. Става дума за капитализиране на нуждите на Big Tech за монетизиране на иначе нискостойностни молекули с премия.

Става въпрос и за капитализиране на щедри субсидии. Улавянето на въглерод е вид чиста технология, която Exxon харесва особено, тъй като притежава потенциала да удължи живота на основния си актив, неговите запаси от въглеводороди. Компанията плати 4,5 милиарда долара миналата година, за да придобие Denbury Inc., компания за проучване и производство с мрежа от тръбопроводи за въглероден диоксид, за да помогне за изграждането на бизнес за улавяне на нейните собствени емисии и емисиите на други индустриални компании. Но проектите за улавяне на въглерод имат лоши резултати, включително тези, свързани с електроцентрали в САЩ.

За Exxon привличането на клиенти за нови енергийни проекти може да помогне да се убеди бъдещата администрация на Тръмп, включително определен личност, която се интересува от AI и от съкращаване на разходите, да защити разширените кредити за улавяне на въглероден диоксид на Закона за намаляване на инфлацията. Те са на стойност до 85 долара за метричен тон, което се равнява на повече от 30 долара за мегаватчас за продукция от типична нова газова централа, което е по-високо от данъчния кредит за производство за ядрени централи. Преди всичко, както при стартиращите ядрени

компании, гледащи с копнеж към Силициевата долина, има какво да се каже за пилотните проекти, гарантирани от клиенти с дълбоки джобове, участващи в надпреварата за AI.

√ Развиващите се пазари се сблъскват с големи лихви по дълга от $29 трилиона

Развиващите се страни, които и без това ги очаква неспокойна 2025 г., трябва да се справят с нарастващите лихвени разходи по дългове на стойност 29 трилиона долара, натрупани през последното десетилетие.

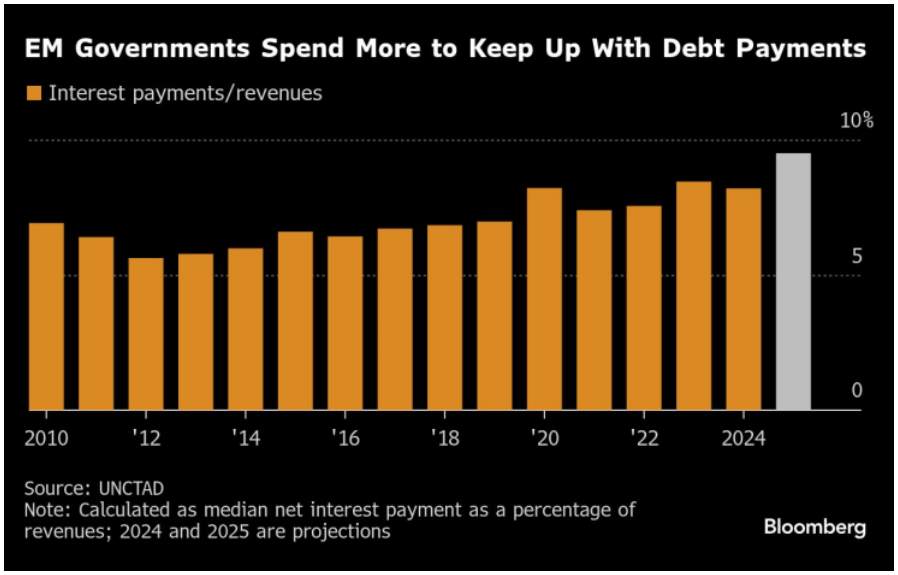
По данни на Организацията на обединените нации рекордните 54 държави харчат повече от 10% от приходите си за погасяване на лихви. Някои от тях, включително Пакистан и Нигерия, използват над 30% от приходите си само за плащане на бонове.

Сумата - общо около 850 млрд. долара за миналата година за външен и местен дълг - принуждава държавите да отклоняват средства от вътрешните разходи за болници, пътища и училища, като същевременно повишава рисковете за инвеститорите на развиващите се пазари.

„Лихвеното бреме е огромно“, заяви в интервю Роберто Сифон-Аревало, глобален ръководител на отдела за държавни рейтинги в S&P Global Ratings. „Има много трудности, но има и огромен риск.“

Това е допълнително предизвикателство в година на несигурност за развиващите се пазари. Влиянието на Доналд Тръмп върху перспективите за американските лихви и долара, засиленото геополитическо напрежение и опасенията за китайската икономика - всичко това създава предпоставки за неспокойна 2025 г.

Глобалните инвеститори вече изтеглят парите си, като изходящите потоци от инструментите, фокусирани върху дългове в твърди валути на ритейл пазарите, тази година надхвърлиха 14 млрд. долара, според данни на EPFR, събрани от Morgan Stanley.

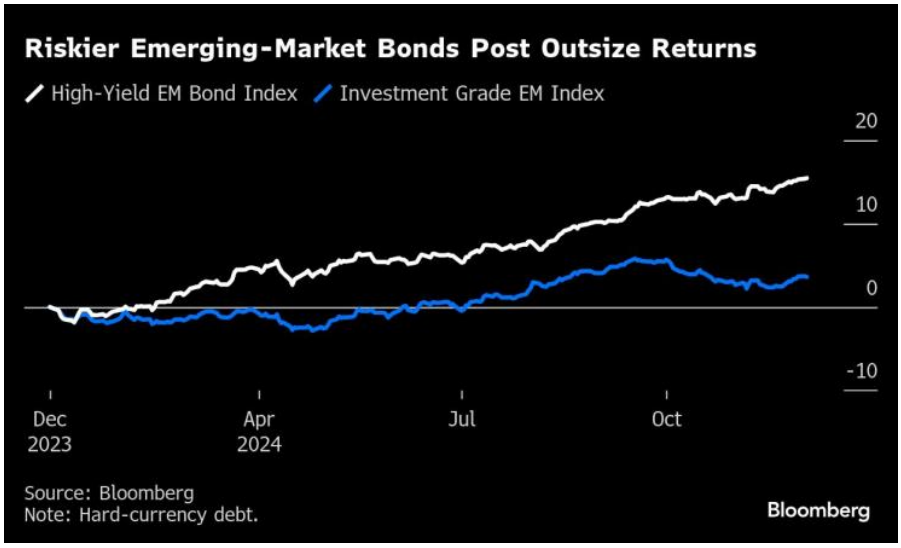

Развиващите се пазари харчат повече за да обслужват дълга си

Въпреки това през 2024 г. правителствата успяха да се справят без нито един държавен фалит. Наблюдателите на развиващите се пазари, включително RBC BlueBay Asset Management и Morgan Stanley, не очакват нито една държава да фалира и през следващата година, до голяма степен защото международните институции, включително Международният валутен фонд, се намесват и международните капиталови пазари отново се отвориха за някои кредитополучатели.

Тази обстановка спомогна за уреждането на преговорите за дълга, които бяха в застой от години. По-малко държави се търгуват на рискови нива, а някои от най-рисковите облигации в света - от Пакистан до Египет - се предсатвят по-добре от аналогичните.

Според данни на Bloomberg всички 10 най-добри резултати в широкообхватния индекс, проследяващ доларовите облигации на държави с развиващи се пазари, са от сферата на високодоходните облигации със средна възвръщаемост от 55% през тази година. А индексът на високодоходния дълг значително превъзхожда този на облигациите с инвестиционен рейтинг.

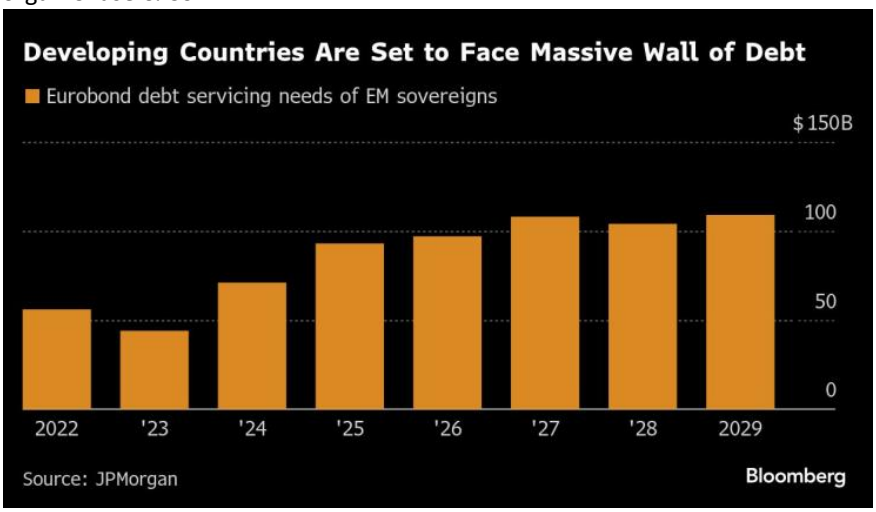

Но тъй като заемите от времето на пандемията започват да се изплащат и лихвените разходи нарастват, финансовите мениджъри се питат колко дълго може да продължи затишието.

„Рискът от неизпълнение на задълженията е по-нисък в краткосрочен план“, казва Антъни Кетъл, старши портфолио мениджър в RBC. „Но това създава интересна ситуация, ако погледнем малко по-напред: Могат ли да издържат на тези лихвени разходи?“

Дългът на развиващите се пазари се е увеличил повече от два пъти през последното десетилетие до приблизително 29 трилиона долара, като по-голямата част от него идва от местни заеми, според годишния доклад за дълга на UNCTAD.

Това ги е обременило с големи лихвени плащания, както и с падежи на облигации, които ще трябва да бъдат изплатени или рефинансирани. През следващите две години падежират задължения за около 190 млрд. долара по чуждестранни облигации, според JPMorgan Chase & Co.

Развиващите се пазари ще се изправят пред огромна дългова стена

Някои от най-рисковите държави вече плащат повече от 9% лихви, за да се възползват от международните дългови пазари и да удължат падежите си.

Миналия месец анализаторите на S&P написаха в доклад, че очакват повече фалити през следващото десетилетие, отколкото в миналото, поради нивата на дълга и цената на заемите. Световната банка също наскоро предупреди за рекордно високи лихвени плащания от страна на бедните държави.

Рискована перспектива

Възможността за нова вълна от фалити подчертава рисковите перспективи пред инвеститорите в дълг на развиващите се пазари, които бяха засегнати от поредица от фалити след пандемията. Етиопия беше последната развиваща се страна, която се отказа от дълговите си плащания в края на 2023 г.

Натискът върху МВФ да продължи да се намесва се засилва. Фондът води преговори с Аржентина, един от най-големите си длъжници, за сключване на споразумение до края на годината, което да замени и евентуално да разшири настоящото споразумение на стойност 44 млрд. долара.

Аржентина, която девет пъти е обявявала фалит, е изправена пред около 9 млрд. долара, които трябва да плати само през следващата година между лихвите и главницата по облигациите си в твърда валута.

В Азия МВФ вече е спасявал Шри Ланка и Пакистан, като е спомогнал за увеличаване на дълга на тези държави с невероятните 34% и 43% през тази година. През октомври Ангола изказа идеята за започване на преговори с МВФ за нова програма, но по-късно заяви, че засега Фондът ще продължи да предоставя техническа помощ.

Около 27% от дълговия индекс на развиващите се пазари са ангажирани с МВФ, а броят на страните, които разчитат на програмата на фонда, би трябвало да нарасне още повече, смятат стратезите на Morgan Stanley, сред които са Ема Серда и Саймън Уейвър.

„МВФ все още ще играе ключова роля“, пишат стратезите на Morgan Stanley в бележка от 3 декември. „Все още смятаме, че голяма част от предстоящите за приключване програми ще бъдат рефинансирани главно поради фискални опасения.“

Капитал

√ България е сред последните по онлайн пазаруване в ЕС

Онлайн търговията в България набира скорост, но страната все още изостава спрямо средните нива за Европейския съюз (ЕС). Ново проучване на Eurostat показва, че 58.1% от гражданите на ЕС на възраст между 16 и 74 години са пазарували онлайн през последните три месеца от проучването, докато в България този дял е значително по-нисък - 26.94.

Въпреки това според данни на European за e-commerce за 2024 г. страната има голям потенциал за развитие, като през последните четири години пазарът на електронната търговия в България се е удвоил. Нещо повече - в момента електронната търговия представлява едва 8% от общия търговски обем за страната, показват данните на Euromonitor, а в Полша например е 15%. Това е сигнал, че в България има място за подобрения през следващите години, а прогнозите предвиждат значителен растеж и икономически принос през следващите от 3 до 5 години.

Какво показват данните за Европа

Данните на Eurostat сочат, че електронната търговия е силно развита в някои части на ЕС, като в 21 региона поне 80% от хората пазаруват редовно онлайн. Тези региони включват почти цяла Нидерландия (лидер е Утрехт с 87.8%), части от Швеция, Дания, Ирландия, някои части от Франция и др.

В другия спектър са 20 региона, където по-малко от 35% от населението е пазарувало онлайн за същия период. На дъното на класацията е и България наред с Румъния, Италия, Гърция, Литва, Португалия, Словения, Кипър и Латвия.

Какво ѝ има на България

Според Българската асоциация на електронната търговия (БАЕТ) онлайн търговията в страната представлява едва 2.11% от брутния вътрешен продукт, което е далеч под средното за Европа - между 4% и 5%.Това е дори по-ниско от показателите на някои съседни държави, като Румъния (3.11%) например.

Само в два региона на ЕС делът на хората, използващи електронна търговия, е под 20%, един от които е в България. Югоизточният регион отчита много ниски показатели - 19.8%, което е малко над френския отвъдморски регион Гваделупа с 18.7%. Увеличението на цените и по-високите разходи също оказват натиск върху потреблението.

На този фон прогнозите за развитие на електронната търговия сочат по-бавен темп на растеж, но все пак се очаква секторът да продължи да се развива.

Важно е да се уточни, че все пак България отчита известен ръст в онлайн поръчките, а според БАЕТ това се дължи главно на удобството. Нещо повече - ковид пандемията също е изиграла ключова роля, като много от потребителите, които преди това не са пазарували онлайн, сега осъзнават предимствата. Прогнозите сочат, че този растеж ще продължи благодарение на все по-голямата дигитализация и внедряването на нови технологии. Днес над 53% от интернет потребителите в България правят покупки онлайн и този процент ще продължи да расте.

Европейски регулациите също възпрепятстват бизнеса

Европейските политики също оказват влияние върху сектора у нас. Новите европейски регулации като Регламента за цифровите услуги (DSA), който влезе в сила на 17 февруари 2024 г., въведе строги правила за дигиталните платформи и доставчиците на посреднически услуги. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) в България е отговорна за координацията на цифровите услуги, за надзора и спазването на правилата.

Бизнесите обаче не са подготвени и КРС и БАЕТ работят съвместно, за да съдействат при адаптацията на регламента. В същото време Регламентът за опаковки и отпадъци от опаковки налага намаляване на отпадъците и насърчава използването на рециклируеми материали, като цели да минимализира екологичния отпечатък. Според проучването на European E-commerce това ново законодателство допълнително възпрепятства бизнеса и пречи на развитието му в страната.

Докато някои държави са много напред, България има много да наваксва. Въпреки това перспективите са оптимистични. По-голямата дигитализация и новите технологии създават потенциал за развитие на електронната търговия в България, което дава шанс да се утвърди като един регионите с растящ пазар.

Промени в предпочитанията и поведението на потребителите

- В България методите за плащане при електронна търговия претърпяват значителни промени, като тази тенденция се очаква да продължи. Плащанията с наложен платеж са намалели от 70% на 60% през последната година, докато плащанията с карти са се увеличили от 25% на 32% през 2023 г. Банковите и мобилните плащания сега представляват 4,58% от транзакциите, като се очаква да нараснат в бъдеще.
- Нова тенденция на българския пазар е методът "Купи сега, плати после", който в момента има пазарен дял 4.10% и се очаква да нараства. С нарастващото използване на мигновени платежни опции се прогнозира и растеж на банковите плащания.

Източник: European E-Commerce Report 2024

√ Малките компании изплуват на борсовия хоризонт

Завръщането на Доналд Тръмп в Белия дом предвещава много неща - увеличаване на митата, намаляване на данъците, някои дерегулации и като цяло засилване на американската икономика. Това е общата картина, но по-дълбоко вглеждане чертае различни перспективи за местните компании и цените на техните акции.

Още в първите дни след изборите американските акции скочиха. Бенчмаркът S&P 500 постигна поредния си рекорд за всички времена, последван от индустриалния Dow Jones и технологичния Nasdaq. По-малко известния индекс Russell 2000 също регистрира огромен ръст над 11% само през ноември.

Той включва малките или така наречените small cap (с малка капитализация) акции. По дефиниция това са компании с пазарна оценка между 250-300 млн. и 2 млрд. долара. Друг индекс, който следи подобни компании, е S&P 600. Въпреки че ръстът от началото на годината при него е по-малък в сравнение с по-популярния си колега S&P 500, той също бележи внушителен напредък над 15% от началото на годината и близо 10% през последния месец. Погледите на инвеститорите все повече се обръщат към малките компании, като мнението на анализаторите са, че те в момента носят много по-голям потенциал за растеж и биха се възползвали в по-голяма степен от политиките на Доналд Тръмп. На критериите за small-cap в САЩ отговарят около 1500 компании с обща пазарна капитализация близо до 1.5 трилиона. За сравнение, най-голямата фирма по този показател в момента - Apple, е с 3.7 трилиона долара.

Нова надежда

Очакванията за налагане на мита може да объркa световната търговия. Компании като Apple, Microsoft, Google, Nvidia и други са глобални бизнеси и налагане на известни ограничения може да рефлектира върху доходността им. От друга страна, компаниите с по-малка капитализация обикновено са фокусирани повече върху вътрешния пазар, отколкото към износ, и подобни мерки биха имали по-ограничен ефект върху тяхната рентабилност.

Перспективата за намаляване на корпоративните данъци също може да облагодетелства по-малките фирми, тъй като за разлика от големите компании, които имат сложни международни данъчни структури, по-малките обикновено плащат данък печалба в САЩ. Така че всяко намаление на ставките би имало по-пряко и значително въздействие върху крайния им резултат.

Понижаването на лихвите също може да има ефект. Проучване на Blackrock от април тази година открива, че близо една трета от компаниите в Russell 2000 се финансират с плаващи лихви, докато едва 6% от компаниите в S&P имат променлив

лихвен процент в заемите. Това означава, че компаниите с малка капитализация обикновено имат по-висок дълг и по-нисък кредитен рейтинг от техните колеги с голяма капитализация. В резултат на това по-голяма част от компаниите с малка капитализация се финансират от банкови заеми, обикновено с плаващ лихвен процент, в сравнение с големите капитализации, които обикновено имат облигационно финансиране с фиксиран падеж.

Секторната доминация при малките

Като цяло присъствието по сектори при компаниите с малка капитализация може да се приеме за по-ясно огледало за американската икономика. С най-голям дял са индустриалните компании, следвани от здравеопазването, а на трето място са финансите. При S&P500 първото място се доминира в много по-голяма степен от информационните технологии, които при Russell 2000 са на пето място. С най-голям дял обаче са Super Micro Computer (SMCI), Microstrategy (MSTR) и Comfort Systems USA, като първите две са в технологичния сектор. Microstrategy пък е повече известна с това, че е един от най-големите притежатели на биткойн, а нейният създател Майкъл Сейлър е твърд привърженик на криптовалутите. Всъщност това е и една от причините фондове да я изключват от своите портфейли - именно поради факта, че основната й стойност идва от биткойн.

"Очакваме до края на годината ръстът на печалбите на компаниите с малка капитализация да надмине този на големите компании. Този обрат в печалбите от подценени и пренебрегвани акции с малка капитализация може да сигнализира за началото на нов цикъл на пазара", коментира Дан Сузуки, вице инвестиционен директор в Richard Bernstein Advisors в традиционната рубрика на Bloomberg "Как да инвестираме 100 хил. долара". Още едно мнение е в тази посока - на Ан Милети, която оглавява активните инвестиции в акции в Allspring Global Investments. Тя обаче добавя и компаниите със средна капитализация.

"Разликата в оценките между акциите с голяма и малка капитализация рядко е била толкова голяма, колкото е днес поради повишаването на лихвените проценти. Намираме се в повратна точка и тъй като лихвените проценти падат, смятам, че пазарът ще се разшири към компаниите с малка и средна капитализация", казва тя пред Bloomberg и допълва: "Когато анализираме вероятностите за ускорен растеж през следващите няколко години, те соча в тази посока."

Голяма конкуренция

Акциите с малка капитализация би трябвало да предлагат по-висока възвръщаемост от акциите с голяма капитализация в дългосрочен план. Тази премия на малките компании се основава на идеята, че те са по-рискови, по-малко ефективни и е по-вероятно да фалират от по-големите и следователно инвеститорите очакват по-висока очаквана възвръщаемост, за да предприемат риска. "През последните години обаче тази премия с малка капитализация, изглежда, изчезна, тъй като акциите с голяма капитализация се представят много по-добре", посочва в доклад до инвеститорите Травис Кук, портфолио мениджър в Blackrock. Той отдава причините на няколко фактора - ползите от размера и мащаба, което помага на по-големите фирми да имат конкурентно предимство пред по-малките, и развитието на технологиите, които обикновено изискват по-големи капиталови разходи, за да бъдеш конкурентен: разходи за облачна инфраструктура, центрове за данни, производство със зелени технологии и прочие.

Друг фактор, който благоприятства акциите с голяма капитализация пред акциите с малка капитализация през последните 10 години, е продължителният период на ниски лихвени проценти след глобалната финансова криза. Ниските лихви позволиха на големите компании да изтеглят евтини заеми, които инвестираха в разрастването си чрез сливания и придобивания, проучвания и капиталови разходи. Освен това компаниите, които излизат на пазара, избират да го правят на много по-късен етап от преди, с което пазарът изцяло пропуска фазата на развитие, когато са малки компании.

Потенциален обрат

"Смятам, че акциите с малка капитализация ще обърнат тенденцията", посочва Травис Кук, цитирайки по-ниски лихви и данъци в бъдеще. Не е единственият, който смята така. "Днешните оценки предлагат възможност за най-евтината входна точка през XXI век", посочва за малките компании в доклад до инвеститорите Майкъл Цембалест от J.P. Morgan Asset & Wealth Management.

"От 1930 до 2010 г. има шест продължителни периода на превъзходство за компаниите с малка капитализация. Но от 2010 г. малките капитализации стоят редом до стойностните акции и акциите извън САЩ в троицата от стратегии за портфолио с недостатъчна ефективност", допълва Цембалест. Лидерът на отдела за пазарни и инвестиционни стратегии в американската банка също е на мнение, че благоприятни политики на новото правителство в САЩ и макроикономически фактори като по-ниски лихви могат да са катализатор за ръста на по-малките компании.

Според Джейсън Цвейг, колумнист в Wall Street Journal, подобни заключения може да се окажат прибързани. Наблюденията, че малките компании ще спечелят от дерегулацията и тарифите, може да се осъществят, но може да се окажат и "пресилени реакции", пише Цвейг. "Това, което изглежда като сигурно нещо в краткосрочен план, често се оказва колебливо в дългосрочен, особено когато инвеститорите базират решенията си на политически новини", допълва финансистът.

Аналитично пренебрежение

Има и още нещо, което понякога държи извън фокуса по-малките компании, това е аналитичният ресурс на финансовите фирми. Проучване на американската инвестиционна компания Artisan Partners открива, че компаниите с малка капитализация често остават непокрити от анализаторите, което създава известни възможности. Според Artisan в света има над 15 хиляди публични компании с малка капитализация в сравнение с под 2 хиляди дружества от голяма или средна, като огромния брой фирми затруднява анализаторите, които не могат да покрият всички.

Проучването показва, че докато 19 анализатори покриват една компания с голяма капитализация, за малките са средно между 1 и 4 експерти. "Когато компаниите са пренебрегнати, неразбрани или недооценени, може да отнеме повече време, докато фундаменталните новини за компанията бъдат отразени в стойността на акциите. Тази неефективност може да създаде повече възможности за опитни инвеститори да се възползват от по-краткосрочно неправилно ценообразуване", обобщават анализаторите на Artisan.

Как се инвестира?

Естествено възниква въпросът как може да се инвестира в малки компании - повечето брокери имат възможности за инвестиции директно в акциите на компаниите, но изборът може и да е ограничен, а, докато възможностите за печалби са огромни, също така е и с рисковете. В САЩ два основни индекса проследяват малките компании - единият е Russell 2000, в който обаче има и компании със средна капитализация (mid cap), които се изразяват в десетки милиарди долара, като MicroStrategy например. А това ги приближава повече до големите компании.

Другият е S&P 600, който е с по-голяма концентрация на компании с малки капитализации (small cap), което според анализаторите може да е предпоставка за по-доброто му представяне от Russell 2000. В тези индикатори най-лесно се инвестира през пасивни борсово търгувани фондове (ETF), като почти всеки голям мениджър на активи в САЩ ги покрива. Фондът на Blackrock iShares Russell 2000 ETF например има 80 млрд. долара активи под управление. За евтина опция на ниво такси например е Vanguard Russell 2000 ETF с такса върху инвестираните средства от едва 0.1%. Това обаче е без таксата за брокера през който се купува акцията. Така че освен рисковете трябва да се прецени и това.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Тема: Какъв ще е резултатът от политическите преговори и ще има ли правителство с първия мандат?; Гост: Кристиан Вигенин - евродепутат
- Тема: Депутатски имунитети, политическа криза и правосъдна система под прицел; Гост: Проф. Даниел Вълчев
- Тема: Кога се очаква пикът на случаите от грип; Гост: Доц. Ангел Кунчев - главен държавен здравен инспектор

бТВ, „Тази сутрин"

- Тема: ГЕРБ започват преговори за кабинет
- Тема: Ще се намерят ли пари за увеличение на заплатите на полицаите; Гост: Иван Демерджиев - бивш министър на вътрешните работи
- Тема: Големият победител в „Гласът на България"

Нова телевизия, „Здравей, България"

- Тема: 17-годишно момче почина, след като колабира в дискотека. Каква е причината за трагичния инцидент в Свищов?
- Тема: Дете пострада заради опасното предизвикателство „Супермен" в социалните мрежи
- Тема: Ще подкрепят ли от „БСП - Обединена левица" правителство с първия мандат?; Гост: Иван Иванов - депутат от „БСП - Обединена левица"

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Които празнува в Турция и Гърция, да вземе повече пари - вдигат глоби на пътя и толтаксите

в. Труд - Пълнят бюджета за 2025 г. с 9% по-високи сметки за ток

в. Телеграф - Предлагат данък колело

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - ДДС върху имотите може да спре схеми с бартери, но ще удари и тези, които искат бързо да печелят

в. 24 часа - Спад с 63% на инвестиции, а България в топ 3 в ЕС по ръст

в. 24 часа - Търси се се банкер или юрист от ГЕРБ за премиер

в. Труд - Стартират преговорите за правителство

в. Труд - Умъртвиха още 84 овце с шарка в Ямболско

в. Труд - Кокаин за $7 милиона задържан на кораб от Перу

в. Телеграф - БСП си избира нов лидер на 23 февруари

Водещи интервюта

в. 24 часа - Владислав Горанов: Правителство с политическа отговорност може да предложи след месеци бюджет с перспектива и логика. Служебното не можа

в. Труд - Огнян Герджиков: В България има законодателна инфлация

в. Телеграф - Петър Димитров: Пилее се колосално количество вода

Водещи анализи

в. 24 часа - Българинът изгори в пирамиди €10 млрд. от мързел, алчност и пропуски в училище

в. Труд - Не е ли време вече за нормалност?

в. Труд - Населението трябва да се подготви за повишаване на данъчната тежест

в. Телеграф - А данък глупост ще има ли?

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*